

Til kapitel 5

Tvangsfiksering m.v.

Tvangsfiksering

Til § 14

Lovforslagets § 14 vedrører anvendelse af tvangsfiksering i modsætning til beskyttelsesfiksering, hvis anvendelse er reguleret i § 18. Forskellen mellem tvangsfiksering og beskyttelsesfiksering ligger dels i anvendelsen af fikseringsmiddel og dels formålet med fiksering, jf. bemærkningerne til § 18.

Hvis formålet er at afværge en fare, som patienten tilsigtet udsætter sig selv eller sine omgivelser for, er der tale om et tvangsmiddel. Omvendt er der tale om et beskyttelsesmiddel, hvis formålet er at beskytte patienten selv imod, at denne tilsigtet udsætter sit eget legeme for væsentlig fare, typisk ved at foretage sig dagligdags handlinger eller udvise helt almindelig adfærd, som den pågældende blot ikke længere er i stand til at udføre uden at løbe en væsentlig risiko for at komme til skade, navnlig ved at falde.

Ud over formålet tillægges midlets art også betydning ved afgørelsen af, om der er tale om tvangsfiksering eller beskyttelsesfiksering. Midler, der anvendes til tvangsfiksering – det vil sige bælte, fod- og håndremme eller handsker – må ikke anvendes til beskyttelsesfiksering.

Anvendelse af tvangsmidler må efter lovforslaget kun anvendes over for personer, som er tvangsendlagt eller tvangstilbageholdt. Magtanvendelse over for frivilligt indlagte reguleres efter § 17, ellers må der tages stilling til, om patienten skal tvangstilbageholdes.

Det er lovforslagets intention, at alle muligheder for at undgå anvendelse af tvang skal være udtømt, før tvangsmidler tages i anvendelse. Derfor foreslås det, at der tilføres ekstra personale med henblik på at undgå fiksering m.v. Der lægges i lovforslaget vægt på, at det er kvalificeret personale, som sættes ind i de forebyggende situationer. Vurdering af nødvendigheden af anvendelse af tvang er tæt sammenhængende med tilspidsede situationer, hvorfor behovet for erfaring i psykiatrisk behandlingsarbejde hos personalet har betydning. Under alle omstændigheder må der ikke anvendes personale, som ikke har gennemgået uddannelse inden for psykiatrisk pleje, ved gennemførelse af tvangsmæssige foranstaltninger på psykiatriske afdelinger. Bæltfiksering må ikke anvendes som et adfærdskorrigerende middel. Situationer, hvor patienter forfølger eller på anden lignende måde groft forulemper medpatienter, er ikke grundlag for et behandlingsmæssigt tvangsindgreb, men kan udmærket være grundlag for at tilføre afdelingen ekstra personale i tilspidsede situationer.

Til § 15

Bestemmelsen indeholder angivelse af, hvem der har kompetencen til at træffe bestemmelse om indsættelse af ekstra personale og træffe bestemmelse om tvangsfiksering. Beslutning om tvangsfiksering og anvendelse af ekstra personale forudsættes taget op i det tværgående behandlerteam med henblik på vurdering af behandlingsmiljøet i afdelingen.

Til § 16

I lovforslaget sættes den forebyggende foranstaltning med fast vagt ind, før fikseringen sker.

En fast vagt er en hertil udpeget plejer, sygeplejerske eller andet kvalificeret personale, som ikke samtidig har andre arbejdsopgaver end at tage sig af den eller de bæltfikserede patienter, som den pågældende er fast vagt for. Tilsynet bør selvsagt udføres med hensyntagen til patientens egne ønsker og respekt af dennes værdighed og selvfølelse, herunder også retten til et vist privatliv, når dette ikke er uforeneligt med hensynet til patientens sikkerhed.

Anvendelse af fysisk magt

Til § 17

§ 17 omhandler bortset fra stk. 2 alle patienter indlagt på psykiatriske hospitalsafdelinger og tager udgangspunkt i almindelige nødværgebestemmelser. Bestemmelsen lægger op til, at de personer, som i forskellige situationer bliver omfattet af bestemmelsen, er i stand til realistisk at opfatte deres omverden og forstå deres handlingers betydning. Der er også her foreslået indsættelse af personaleresourcer for at undgå konfrontationer.

Det er efter dette lovforslag ikke muligt at tvangsmedicinere en ikke-tvangstilbageholdt person, men § 17, stk. 4, giver mulighed for at give en patient fast vagt, så vedkommende kan falde til ro. Forslaget skal ses som modstykke til anvendelsen af andre tvangsforanstaltninger i situationer, hvor personalet ikke har tid til andre løsningsmodeller.

Ved anvendelse af fysisk magt må kun anvendes personale, som har gennemgået psykiatrisk plejeruddannelse.

Beskyttelsesfiksering

Til § 18

Vedrørende sondringen mellem beskyttelsesfiksering og tvangsfiksering henvises til de almindelige bemærkninger til § 14. Fiksering af en patient mod dennes vilje i beskyttende øjemed kan ske, når det er nødvendigt for at hindre, at den pågældende utilsigtet udsætter sig selv for væsentlig fare. Foranstaltningen anses for tvungen, ikke blot når patienten direkte